

ප්‍රජා මූල ග්‍රාමීය ජල සම්පාදන යෝජනා ක්‍රම
පිළිබඳ ඵලදායීතාවය - 2010

2013
සැප්තැම්බර්

කාර්ය සාධන හා පරිසර විගණන ඒකකය

8 වැනි කාණ්ඩය - III කොටස

විගණකාධිපති දෙපාර්තමේන්තුව

පටුන

1. විධායක සාරාංශය	04
2. හැඳින්වීම	06
2.1. ප්‍රජා මූල ජල සම්පාදන යෝජනාක්‍රම පිළිබඳ සංකල්පයේ වැදගත්කම	06
2.2. විගණන සඳහා වූ අධිකාරිය	06
2.3. විගණනය තෝරාගැනීමට හේතු	06
2.4. විගණන විෂය පථය	07
2.5. විගණන ප්‍රවේශය, අරමුණු හා නිර්ණායක	07
2.6. සීමාවන්	08
3. විගණන සොයාගැනීම්, නිර්දේශය හා නියෝජිතායතන ප්‍රතිචාර	09
3.1. ශක්‍යතා අධ්‍යයනයන් ප්‍රමාණවත් නොවීම.	09
3.2. ආරක්‍ෂිත පානීය ජලය නොමැති වීම.	11
3.3. ජල යෝජනා ක්‍රමවල දුර්වල ඉදිකිරීම්	12
3.4. ඉදිකිරීම් පිළිබඳ දුර්වල ප්‍රගතිය	13
3.5. විවිධ ගාස්තු අයකිරීම් යොදා ගැනීම	14
3.6. ඉලක්ක ඉටුකර නොගැනීම.	15
3.7. ආදායම් නොලබන ජල ගාස්තු	16
3.8. ව්‍යාපෘති කළමනාකරණය	17
4. විගණන නිගමනය	19
5. පරිශීෂ්ටය	
(අ). විගණන නිර්ණායකය	20
(ආ). යොමුගත කරුණු	21
ඇමුණුම්	22-25

සංකේත නාම

- අ.ගී. - අවබෝධතා ගිවිසුම
- ආ.ස.බැ. - ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව
- ආ.නො.ජ. - ආදායම් නොලබන ජලය
- ඉ.ස. - ඉංජිනේරු සහයක
- ක්‍රි.භා.න. - ක්‍රියාත්මක හා නඩත්තු
- ග්‍රා.නි.ව. - ග්‍රාම නිලධාරි වසම
- ප්‍ර.මු.ස. - ප්‍රජා මූල සංවිධාන
- ප්‍රා.ලේ.කා. - ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය
- ප්‍ර.ස.නි. - ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරි
- ප්‍රා.ස. - ප්‍රාදේශීය සභාව
- ශ්‍රී.ල.ර. - ශ්‍රී ලංකා රජය
- ව්‍යා.ක.ඒ. - ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය
- ව්‍යා.ස.ඒ - ව්‍යාපෘති සහයක ඒකකය
- ව්‍යා.ස.ක්‍රි.ඒ. - ව්‍යාපෘති සහයක හා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ඒකකය

1. විධායක සාරාංශය

රටෙහි සමස්ත ජනතාවට ආරක්ෂිත පානීය ජලය සැපයීම රජය හා පළාත් පාලන ආයතන වලට අභියෝගාත්මක කර්තව්‍යයක් බවට පත්වී ඇත. 2009 වර්ෂය වන විට ජනගහනයෙන් 80% කට, 2013 වර්ෂය වන විට 85% කට හා 2016 වර්ෂය වන විට 90% කට ප්‍රමාණවත් පානීය ජලය සැපයීමට රජයේ “දස වසරක සංවර්ධන සැලැස්ම” මගින් අපේක්ෂිත ඉලක්ක ඉටුකර ගැනීමේ අරමුණින් ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය විසින් දැනටමත් ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රම කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නිරතව සිටී.

ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල ජල සැපයුම් කළමනාකරණයේදී ප්‍රජා මූල සංවිධාන සක්‍රීය කාර්ය භාරයක් ඉටුකරයි. ජල සැපයුම් කළමනාකරණයේදී හා ප්‍රජාවට ඔවුන්ගේ වගකීම ඉටුකිරීමේ දී සහභාගිවන ආංශික ක්‍රියාකරන්නන් වශයෙන්ද ඔවුන් හඳුනා ගැනේ.

ජාතික ඉලක්ක සපුරාගැනීමේ දී ගුණාත්මක පානීය ජලය සැපයීම සංවර්ධනය සඳහා ප්‍රජාව පදනම් කරගත් සංවිධානවල දායකත්වයේ වැදගත්කම සහ ප්‍රජා මූල සැපයුම් ව්‍යාපෘතිය (ආසබැ 4 වන ව්‍යාපෘතිය) සඳහා වෙන් කරන ලද එ.ජ.ඩො. මිලියන 175.2 ක් වූ විශාල මුදල හේතුවෙන් මෙම කාර්යසාධන විගණනය සඳහා ප්‍රජා මූල ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රම ව්‍යාපෘතිය තෝරා ගන්නා ලදී.

ජල සැපයුම වර්ධනය කිරීම හා ජලයේ ගුණාත්මකඛව වැඩි කිරීම යන ව්‍යාපෘතියේ අරමුණු ඉටුකරගෙන තිබේද යන්න තක්සේරු කිරීම විගණනයේ ප්‍රධාන අරමුණ විය.

කාර්ය සාධන විගණනයේ ප්‍රධාන සොයා ගැනීම් පහත පරිදි වේ.

- (අ) ශක්‍යතා අධ්‍යයනය ප්‍රමාණවත් නොවීම සහ ස්ථාවර ජල මූලාශ්‍ර හඳුනා නොගැනීම.
- (ආ) ජලයේ අයහපත් තත්ත්වය සහ පිරිසිදු කිරීමෙන් තොරව ජලය සැපයීම.
- (ඇ) ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රම සඳහා අවිධිමත් ඉදිකිරීම් සහ ස්ථාවර යටිතල පහසුකම් නොමැති වීම.
- (ඈ) ඉදිකිරීම් ප්‍රමාදය.
- (ඉ) ඵලදායී නොවන අයකිරීම් , ප්‍රජා මූල සංවිධාන හා ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලයේ අයකිරීම් අතර විචලනයන්.
- (ඊ) ඉලක්ක ඉටුකර නොගැනීම.
- (උ) ආදායම් නොලබන ජලය සඳහා සාධාරණ රේටයන්
- (ඌ) ප්‍රජා මූල සංවිධානවල දිගු කාලීන මෙහෙයුම් තහවුරුකර ගැනීම සඳහා සුදුසු වැඩ පිළිවෙලක් නොමැති වීම.

නිර්දේශයන් පිළිබඳ සාරාංශය පහත පරිදි වේ.

- (අ) ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර සුදුසු නිලධාරීන්ගේ සහභාගීත්වය සහිතව ශක්‍යතා අධ්‍යයනයන් කිරීම සහ ජල අස්වැන්න නොලැබුණහොත් සාමාන්‍ය ජල සැපයුම් නල මාර්ග ඉලක්ක ගත ප්‍රතිලාභීන් සඳහා දීර්ඝ කිරීම. තවද අදාළ පාර්ශවයන් සඳහා වගකීම් පැවරිය යුතු වීම සහ ජල මූලාශ්‍ර නඩත්තු කිරීම තහවුරු කර ගැනීම සඳහා ජල මූලාශ්‍රවල තිරසාරත්වය පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වැඩ සටහන් කිරීම.
- (ආ) ජාතික ජල තත්ත්ව ප්‍රමිතීන් සමග අනුකූලවීම අත්‍යවශ්‍ය වන අතර හැකි තාක් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම මගින් වගකිව යුතු නිලධාරීන් හා ප්‍රජා මූල සංවිධානවලට උපදෙස් දීමෙන් ඉදිරි සංවර්ධන කටයුතුවලදී පිරිපහදු කළ ජලය සැපයීම ප්‍රධාන අවශ්‍යතාවක් වන පරිදි මූලික සැලසුම් ලියවිලි සැකසීම.
- (ඇ) අදාළ ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රම සැලසුම් කිරීම, අධීක්‍ෂණය කිරීම හා බලපෑම් සම්බන්ධයෙන් අදාළ පාර්ශවයන්ට උපදෙස් දීම හා ජල ටැංකි ඉදිකිරීමේ ක්ෂේත්‍රයේ දක්ෂයන් කුලියට ගැනීම.
- (ඈ) විධිමත් සැලැස්මක් මත සංවිධානය සහ ව්‍යාපෘති කාර්යයන් සම්බන්ධීකරණය කර එක් එක් වැඩසටහන සඳහා වෙනම කාල රාමුවක් නියම කිරීම මගින් ජල සැපයුම් ව්‍යාපෘති නියමිත කාලයට නිමකළ යුතු වීම.
- (ඉ) රජයේ හෝ ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලයේ ප්‍රතිපත්තිවලට අනුකූලව තරා පිරිවැය සැලකිල්ලට ගැනීම මගින් සියලුම අයකිරීම් සංශෝධන අනුමත කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ස්වාධීන නියාමන ඒකකයක් ස්ථාපිත කිරීම.
- (ඊ) වරින් වර ව්‍යාපෘතියේ ඉටුකර ගැනීම් අධීක්‍ෂණය කිරීම හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර අවශ්‍යතා තක්සේරුවක් සිදු කිරීම.
- (උ) ආදායම් නොලබන ජලය හැකි තාක් අඩුකිරීමට සැලසුම් සකස් කිරීම හා ජල සම්පත්වල උපරිම ප්‍රයෝජනය ලබාගැනීමට හැකිවීම සඳහා තවදුරටත් මෙම ප්‍රවණතාවය පවත්වා ගැනීම.
- (ඌ) (i) ප්‍රජා මූල සංවිධාන අධීක්‍ෂණය සඳහා ස්වාධීන ඒකකයක් ස්ථාපිත කළ යුතු වීම.
  - (ii) ප්‍රජාව සමග එකඟතාවයෙන් කටයුතු කළ හැකි පුද්ගලයන් නිලධාරීන් ලෙස පත්කිරීමට හැකිවෙන පරිදි ප්‍රජා මූල සංවිධාන සඳහා නිලධාරීන් තෝරා ගැනීමේ ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම.
  - (iii) මූල්‍ය පරිපාටි හඳුන්වා දී ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වීම.
  - (iv) වාර්ෂිකව මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීමට හා මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය කිරීමට නිර්දේශ කිරීම.

2. හැඳින්වීම

2.1 ප්‍රජා මූල ජල සම්පාදන යෝජනාක්‍රම සංකල්පයේ වැදගත්කම

ප්‍රජා මූල සංවිධාන (CBOs) ප්‍රජා මූල ජල සම්පාදන හා සනීපාරක්‍ෂක වැඩ සටහන්වල ඉතා වැදගත් සංරචකයයි. එය ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සියලු පියවරයන්හි තීරණ ගැනීමේදී සහභාගී වීම සඳහා ප්‍රජාවට පහසුකම් හා ධෛර්යය සපයන ප්‍රජාව සමග එක්ව කටයුතු කරන ප්‍රජා ආයතනයක් වනු ඇත. එය ප්‍රජාව විසින් මනා ලෙස නියෝජනය විය යුතු අතර සම්පූර්ණයෙන් කැපවුණු , සමාජමය පිළිගැනීමක් ඇති ,මූල්‍යමය වශයෙන් ස්ථාවර වූ සහ ප්‍රමාණවත්ව පුහුණු වූ සාමාජිකයන්ගෙන් සමන්විත විය යුතුය.

එක් එක් ග්‍රාම නිලධාරී වසමේ (GND) ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සම්පූර්ණ වගකීම භාරගැනීම ප්‍රජා මූල සංවිධාන වලින් අපේක්‍ෂා කෙරේ.තෝරාගත් ප්‍රදේශයේ ප්‍රතිලාභී නිවැසියෝ ඔවුන්ගේ ප්‍රදේශයේ ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රම , වැසි ජලටැංකි , ළිං, නල ළිං සහ සනීපාරක්ෂක පහසුකම් සැලසුම් කිරීම , සකස්කිරීම හා ඉදිකිරීමේදී සාමූහිකව කටයුතු කළ යුතුය. ප්‍රදානකරු සහාය මගින් ආධාර කෙරෙන ව්‍යාපෘතියේ මුළු ආයෝජනය රු. මිලියන 175.2 ක් විය.

ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලයේ කාර්යයන්ට අමතර වශයෙන්,ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල පානීය ජලය සැපයීමේදී ක්‍රියාකාරීව යෙදී ඇති ප්‍රධාන ආයතනය වන්නේ ප්‍රාදේශීය සභාවන්ය. (PS). ජල සැපයුම්, සැලසුම් කිරීමේදී හා ඉදිකිරීමේ දී ප්‍රාදේශීය සභාවල මැදිහත් වීම විවිධ හේතූන් මත සීමා වේ.

2.2 විගණනය සඳහා වූ අධිකාරිය

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත් විධි විධාන ප්‍රකාර විගණනය සිදු කරනු ලබන අතර රාජ්‍ය අංශයේ ආයතනවල කාර්යසාධන විගණනයන් සිදුකිරීමට , ස්වාධීන වාර්තා සැපයීමට සහ පාර්ලිමේන්තුවට ,රජයට හා ප්‍රජාවට උපදෙස් ලබාදීමටද කටයුතු කරයි. මෙහිදී අරමුණ වන්නේ රාජ්‍ය අංශයේ පරිපාලනය හා ගණන් දීමේ වගකීම වර්ධනය කිරීමයි. කාර්යසාධන විගණනයට අදාළ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මෙම විගණනය ක්‍රියාත්මක කරන ලදී .

2.3 විගණනය තෝරා ගැනීමට හේතු

කාර්යසාධන විගණනයේ අරමුණ පහත දැක්වෙන කරුණු ඇගයීම සඳහා වේ.

ජලය ලබාගැනීමේ හා ජලයේ ගුණාත්මක භාවය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා ජාතික ඉලක්ක සපුරා ගැනීමේ දී ප්‍රජා මූල සංවිධානවල වැදගත්කම සහ ප්‍රජා මූල ජල සැපයුම් ව්‍යාපෘති සඳහා එ.ජ.ඩො. මිලියන 175.2 ක් ආයෝජනය කර තිබීම සැපයුම් යෝජනා ක්‍රම ව්‍යාපෘතිය කාර්ය සාධන විගණනය සඳහා තෝරා ගැනීමට හේතු විය.

2.4 විගණන විෂය පථය

- (අ) ප්‍රජා මූල සංවිධාන යටතේ පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රජා මූල ග්‍රාමීය ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රම සම්බන්ධයෙන් හඳුනාගන්නා ලද අරමුණු පමණක් කාර්යසාධන විගණනය මගින් ආවරණය වී ඇත.
- (ආ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 ව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධානවලට අනුකූලව කාර්යසාධන විගණනය සිදුකරන ලදී. මා විසින් අවශ්‍ය යැයි සලකනු ලැබූ එවැනි පරීක්ෂාවන්ද ඊට ඇතුළත් විය. කාර්ය සාධන විගණනයේ අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීමට එහි ප්‍රමාණය තීරණය කිරීම සඳහා පදනමක් ලෙස ආයතන (ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය සහ ප්‍රජා මූල සංවිධාන) පිළිබඳ අවබෝධයක් සහ ඒවායේ මෙහෙයුම් හා අභ්‍යන්තර පාලන ක්‍රම අවශ්‍ය යැයි තීරණය කරන ලද ප්‍රමාණයකට අප විසින් ලබාගන්නා ලදී.
- (ඇ) කාර්යය සඳහා ලබාගත හැකි කාලය හා මානව සම්පත් පදනම් කරගෙන කාර්ය සාධන විගණනයේ ප්‍රමාණය නියැදි පරිපාටියකට සීමා කරන ලදී.

2.5 විගණන ප්‍රවේශය, අරමුණු හා නිර්ණායක

- (අ) ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය සම්බන්ධයෙන් මෙය විගණකාධිපතිගේ පළමු කාර්යසාධන විගණනය වන අතර කාර්යසාධන විගණනයේ පුහුණු වූ විගණකාධිපති දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් විසින් නියමු විගණනයක් ලෙස මෙම විගණනය භාර ගන්නා ලදී.
- (ආ) පානීය ජලය සැපයීම ප්‍රමාණවත්ද යන්න සහ ගුණාත්මක අවශ්‍යතා අදාළ ප්‍රදේශ ඇතුළත අපේක්ෂිත පරිදි සම්පූර්ණ කර තිබේද යන්න තක්සේරු කිරීම විගණනයේ ප්‍රධාන අරමුණ විය.
- (ඇ) වෙනත් අරමුණු වන්නේ,
  - (i) අවම පිරිවැයකට පිරිසිදු පානීය ජලය නිෂ්පාදනය කිරීමට හැකිවන පරිදි ප්‍රජා මූල සංවිධාන ව්‍යුහය සෑදී තිබේද යන්න සහ සාධාරණ මිලකට පාරිභෝගිකයන්ට ජලය සැපයීමට හැකිද යන්න තහවුරු කර ගැනීම.
  - (ii) නිෂ්පාදනය කිරීමට සැලසුම් කරන ලද පිරිසිදු ජල ප්‍රමාණය අදාළ ප්‍රජාවගේ අනාගත අවශ්‍යතා සම්පූර්ණ කර ගැනීමට ප්‍රමාණවත්ද යන්න තක්සේරු කිරීම.
  - (iii) පවත්නා පාලන ක්‍රම, පරිපාටි හා සංවිධාන ව්‍යුහය ඇතුළත ප්‍රජාව සඳහා ජලය සැපයීම අඛණ්ඩව සිදුකිරීමට ප්‍රජා මූල සංවිධානවල ධාරිතාවය තීරණය කිරීම.
  - (iv) පරිසරය හා ප්‍රජාව මත ප්‍රජා මූල සංවිධාන ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රමයේ බලපෑම තක්සේරු කිරීම.(පරිසරය හා සමාජ බලපෑම)

විගණනය සඳහා ප්‍රවේශය වූයේ ප්‍රතිලාභීන්ගෙන් ලබාගත් ප්‍රශ්නාවලීන් සම්පූර්ණ කර ගැනීමෙන් ,වෙනත් අදාල ලියකිවිලි සමාලෝචනයෙන් හා අදාල ව්‍යාපෘතිවල හා ප්‍රජා මූල සංවිධානවල නිලධාරීන් සමග සම්මුඛ සාකච්ඡා පැවැත්වීම මගින් ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණවලදී හා විවිධ ස්ථායී මූලාශ්‍රවලින් ලබාගත් දත්ත රැස්කිරීමෙන් හා විශ්ලේෂණය කිරීමෙනි.

විගණන නිර්ණායක (ඇමුණුම- අ)

2.6 සීමාවන්

- (අ) ප්‍රජා මූල සංවිධාන යටතේ පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රජා මූල ග්‍රාමීය ජල සම්පාදන යෝජනා ක්‍රමයන්ට අදාළව හඳුනාගත් අරමුණු පමණක් කාර්යසාධන විගණනය මගින් ආවරණය විය. ප්‍රතිලාභීන් 34 දෙනෙක් සම්මුඛ පරීක්ෂණයට භාජනය කරන ලදී.
- (ආ) කාර්යසාධන විගණනයේ ප්‍රමාණය කාලය හා කාර්යය සඳහා ලබාගත හැකි වූ මානව සම්පත් මත පදනම් වූ නියැදි පරිපාටියකට සීමා විය.

3 විගණන සොයාගැනීම්, නිර්දේශ හා නියෝජිතයන් ප්‍රතිචාර

3.1. ශක්‍යතා අධ්‍යයනයන් ප්‍රමාණවත් නොවීම.

නිරීක්ෂණය

ප්‍රජාමූල සංවිධාන වල කාර්යක්ෂම බව හා ඵලදායිතාවය දැඩි ලෙස සීමා වූ ව්‍යාපෘතියේ අදියර 1 යටතේ පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රාදේශීය සභා 4ක් යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රජා මූල සංවිධාන සම්බන්ධයෙන් ගැටළු පැන නැගී තිබුණි. එක් එක් උප ව්‍යාපෘති සම්බන්ධයෙන් ශක්‍යතා අධ්‍යයනයන් කර තිබුණු අතර ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා එම වාර්තාවලින් නිර්දේශකර තිබුණි.

කෙසේ වුවද ඒ සම්බන්ධයෙන් විගණනයේදී පහත දැක්වෙන දුර්වලතා නිරීක්ෂණය විය.

ව්‍යාපෘති 28කින් තෝරාගත් ව්‍යාපෘති 20 ක නියැදිය මගින් ව්‍යාපෘති 11 ක් හෙවත් සියයට 55 ක් ස්ථාවර ජල මූලාශ්‍රයක් නොමැති වීම නිසා අසාර්ථක වී තිබුණි.

(ඇමුණුම 1)

අතිරේක ජල මූලාශ්‍ර සොයා ගැනීම සඳහා නල ළිං 9ක් (Bore hole) ඉදිකිරීම සඳහා රු.3,002,518 ක් වැය කර තිබුණි.

එයින් නල ළිං 3ක් එනම් සියයට 33 1/3 ක් අසාර්ථක වී තිබුණි. එම නල ළිං පවත්නා ජල නල පද්ධතියට සම්බන්ධ කිරීම සඳහා අතිරේක පිරිවැයක් දරා තිබුණි.

ව්‍යාපෘතිය විසින් රු 1,452,852 ක මුදලක් හා ප්‍රජා මූල සංවිධාන විසින් මූල්‍ය නොවන කම්කරු දායකත්වය වැය කිරීමෙන් පසුව දුර්වල ශක්‍යතා අධ්‍යයනය හේතුවෙන් එක් ජල යෝජනා ක්‍රමයක් අත්හැර දමා තිබුණි.

වෙනත් ව්‍යාපෘතියක් විසින් ජලය නොමැතිකම නිසා අත්හැර දමන ලද බිමෙහිම ළිං භාරා තිබුණි. දුර්වල සම්බන්ධීකරණය හේතුවෙන් වෙනත් විවිධ ව්‍යාපෘති විසින් ගම්වල ජල සම්පාදන යෝජනා ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි.

ඇගවීම

අපගේ පරීක්ෂා කිරීම් වලදී නිරීක්ෂණය වූ පරිදි ජල සැපයුම්, ප්‍රතිලාභීන්ට සපයා නොතිබූ බැවින් ව්‍යාපෘති මත තබා තිබූ ප්‍රජාවගේ විශ්වාසය නැති වී තිබුණි. එබැවින් ප්‍රජා මූල සංවිධාන වල තීරණාත්මක ගැටලු සහගත වන අතර ප්‍රදේශයේ භූමි තත්ත්වය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් තොරව බිම් තෝරාගැනීමේ අකාර්යක්ෂමතාවය හේතුවෙන් වැය කළ මුදල අනාර්ථක වී තිබුණි.

නිර්දේශය

ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කෙරෙන ඉලක්කගත ප්‍රදේශවල භූමි තත්ත්වය පිළිබඳ දැනුම ඇති නිලධාරීන් මගින් ශක්‍යතා අධ්‍යයනයන් සිදුකර ගැනීමට හා ජල මූලාශ්‍ර ලබාගැනීමට හැකිව තිබෙන ප්‍රදේශවල පමණක් නල මාර්ග සෑදීම. තවද අදාළ පාර්ශවයන්ට වගකීම් පැවරිය යුතු අතර ජල මූලාශ්‍ර නඩත්තු කිරීමට හා ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා ජල මූලාශ්‍රවල තීරණාත්මක පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම.

නියෝජිතයන්ගේ ප්‍රතිචාර

“ජල සැපයුම් තෝරා ගැනීම (නල මාර්ග යෝජනා ක්‍රම හෝ ස්ථානීය මූලාශ්‍රය) ප්‍රජා මූල සංවිධාන විසින් තීරණය කරන ලදී. ප්‍රජා මූල සංවිධානවල අවශ්‍යතාවය අනුව ශක්‍යතා අධ්‍යයනයන් සිදුකරන ලදී.”

ප්‍රාදේශීය සහය මධ්‍යස්ථානයේ සහකාර සාමාන්‍යාධිකාරී ප්‍රධානත්වය දරන ව්‍යාපෘති ඇගයීම් කමිටුව විසින් ශක්‍යතා අධ්‍යයනය මත පදනම් වූ තාක්ෂණික යෝජනා සමාලෝචනය කරන ලද අතර ව්‍යාපෘති ඇගයීම් කමිටුවේ අනුමැතියෙන් පසුව පමණක් ඒවා ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

- (අ) මෙම ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රම සඳහා මූලාශ්‍ර වනුයේ නල ලීම් හෝ හැරූ ලීම් වේ. එම මූලාශ්‍රවලින් ආරක්ෂා සහිතව ලබාගත හැකි ජල අස්වනුවල ප්‍රමාණය හා ගුණාත්මකභාවය ජල අස්වනු පරීක්ෂණ හා ගුණාත්මක තත්ත්ව පරීක්ෂණ මගින් තහවුරු කර ගන්නා ලදී. කෙසේ වුවද, ජල මූලාශ්‍රවල පසුව හමුවන ගැටළු අතිරේක ජල මූලාශ්‍ර සැපයීමෙන් හෝ පිරිපහදු කිරීමෙන් විසඳා ගන්නා ලදී.

නිදන්වල, ඉහළ වැව, ඉහළ එල්ලෙවැව, රත්මල්තැන්න සහ බෝ අත්ත හි ක්‍රියාත්මක කරන ලද ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රම සඳහා අතිරේක ජල මූලාශ්‍ර හෝ පිරිපහදු කිරීම් සපයන ලදී.

නෙළුම් වැව, මැණික් වෙල හා බොරවැව හි ක්‍රියාත්මක කරන ලද ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රම සඳහා අතිරේක ජල මූලාශ්‍ර (නල ලීම්) සපයන ලදී. වීරලන්ද ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රමය බලපෑමට ලක්වූයේ දැඩි නියඟයකදී පමණි.

- (ආ) ජල භූ විද්‍යා පරීක්ෂණ මත පදනම්ව නල ළිං ප්‍රදේශ තීරණය කරනු ලැබුවද , ප්‍රමාණය හා තත්ත්වය පිළිබඳ ගැටළු හේතුවෙන් විදින ලද නල ළිං සමහරක් අත්හැර දමන ලදී.
- (ඇ) අත්හැර දැමූ යෝජනා ක්‍රම සඳහා තෝරා ගත් හැරු ළිං වල අස්වනු ,කාලය සමග අඩු වී ඇත. විකල්ප මූලාශ්‍ර සොයා ගැනීම සඳහා ගනු ලැබූ පියවරයන් ද සාර්ථක නොවීය.
- (ඈ) වෙනත් ව්‍යාපෘති මගින් අත්හැර දමන ලද සමහර ගම් , ව්‍යාපෘතිය විසින් තෝරාගනු ලැබුවද එම ව්‍යාපෘති විසින් තෝරා ගන්නා ලද මූලාශ්‍ර පිහිටි ස්ථානවලට වඩා ව්‍යාපෘතියේ මූලාශ්‍ර පිහිටි ස්ථාන වෙනස් විය.
- (ඉ) ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ග්‍රාම සේවා වසම් , ව්‍යාපෘති මාර්ගෝපදේශයන් හා ප්‍රාදේශීය සභාවේ සම්බන්ධීකරණ කමිටුවේ (PSCC) අනුමැතිය පදනම් කරගෙන තෝරා ගන්නා ලදී. “

3.2 ආරක්ෂිත පානීය ජලය නොමැති වීම.

නිරීක්ෂණය

ජාතික ජල ප්‍රතිපත්තියට අනුව ප්‍රතිලාභීන් සඳහා ගුණාත්මක පානීය ජලය සැපයිය යුතු අතර වරින් වර අහඹු පදනමින් ජල සාම්පල පරීක්ෂණ සිදුකළ යුතුය. අපගේ නියැදිය අනුව ව්‍යාපෘති ගණනාවක් සම්බන්ධයෙන් සිදුකරන ලද විගණන පරීක්ෂණයේදී පහත දැක්වෙන අසතුටුදායක ලක්ෂණ හෙළි විය.

- (අ) ජල යෝජනා ක්‍රම 4කින් පවුල් 676 කට එනම් ප්‍රතිලාභීන් 4050 කට පිරිපහදු නොකරන ලද ජලය සැපයීම.
- (ආ) ජල යෝජනා ක්‍රම 09 ක පිරිසිදු කරන ලද ජලය ද බීමට ගත හැකි ගුණාත්මක තත්ත්වයක නොවූ බව අදාළ බලධාරීන්ගේ පරීක්ෂණ වාර්තා වලට හා ප්‍රජා සාමාජිකයන් විසින් කරන ලද ප්‍රකාශයන්ට අනුව තහවුරු විය.(ඇමුණුම 02)
- (ඇ) ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලයේ ජල ප්‍රතිපත්ති අනුව අවශ්‍ය කෙරෙන අවම වශයෙන් මාස 3 කට වරක් පවිත්ර කරන ලද ජලය පරීක්ෂා කිරීමද සිදුකර නොතිබුණු අවස්ථා විය.

ඇඟවීම

බීමට නුසුදුසු ජලය සැපයීම ප්‍රජාවගේ බරපතල සෞඛ්‍ය ගැටළුවලට හේතු වන අතර එය ප්‍රජාවගේ ජීවන තත්ත්වය අඩුවීමක් ද, ආර්ථිකයට තවදුරටත් වැඩි වැය බරක් එකතු කිරීමක්ද වේ. සපයන ලද ජලය බීමට ගැනීම වෙනුවට වෙනත් කාර්යයන් සඳහා යොදා ගැනීම ව්‍යාපෘතියේ මූලික අරමුණ වාර්ථ කිරීමක් වී තිබුණි.

නිර්දේශය

ජාතික ජල තත්ත්ව ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල වීමට සහ වගකිව යුතු නිලධාරීන් හා ප්‍රජා මූල සංවිධාන වල ප්‍රධාන නිලධාරීන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම හා ප්‍රාදේශීය නිලධාරීන් මගින් නිතර පරීක්ෂණ පැවැත්වීම තවද අනාගත සංවර්ධන කටයුතු පුළුල් කිරීමේ අරමුණින් ප්‍රබල අවශ්‍යතාවයක් වන ජලය පවිත්‍ර කිරීම මූලික සැලසුම් ලියකියවිලිවල ඇතුළත් කිරීම.

නියෝජිතයන්ගේ ප්‍රතිචාර

- (අ) “නිදන්වල, ඉහළ ඇල්ල වැව, රත්මල්තැන්න හා කුසුම් පොකුණ සඳහා හඳුනාගන්නා ලද අතිරේක මූලාශ්‍ර සමග පිරිපහදු කිරීම් සපයන ලදී.
- (ආ) අවම වශයෙන් මාස 3කට වරක් ජලය පරීක්ෂා කිරීමට ව්‍යාපෘතිය විසින් ප්‍රජා මූල සංවිධානවලට උපදෙස් දෙන ලදී. ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රමවල ජල සාම්පල පරීක්ෂා කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සවිස්තරාත්මක සැලසුම් ග්‍රාමීය ජල සැපයුම් ඒකකය විසින් සෑම මාස 6කට වරක් ලබා දෙනු ලැබේ.”

3.3 ජල යෝජනා ක්‍රමවල දුර්වල ඉදිකිරීම්

නිරීක්ෂණය

ගම් වැසියන්ට සහ ප්‍රදේශයේ වෙනත් සංවිධානවලට වඩා උචිත ජල පහසුකම් සැපයීම සඳහා ප්‍රජා මූල සංවිධාන සමග එක් වී ව්‍යාපෘතිය විසින් ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රම ඉදිකර තිබුණි. මෙම ජල යෝජනා ක්‍රමවල ඉදිකිරීම් කටයුතු සම්බන්ධයෙන් කරන ලද පරීක්ෂාවේ දී පහත දැක්වෙන නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) ඉදිකිරීම්වල අඩුපාඩු හේතුවෙන් පොම්පාගාර නැවත ඉදිකිරීම සඳහා දිඹුලාගල ප්‍රාදේශීය සහ ප්‍රදේශයේ ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රම 6ක් වෙනුවෙන් රු.2,734,285 ක මුදලක් වැය කර තිබුණි.
- (ආ) ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රම 10 ක් සඳහා විදුලි බල සැපයුම, කාර්යාල පහසුකම් , නොග මනු සවිකිරීම්, ජල පිටවීම් වැළඳීම, හා ගේට්ටු වැළඳීම සවි කිරීම , ජල ටැංකි සහ ළිං වලට ආරක්ෂක සවිකිරීම්, පැනල් බොඩ් ඉන්ඩිකේටර්ස් වැනි විධිමත් යටිතල පහසුකම් සපයා නොතිබුණි.
- (ඇ) යෝජනා ක්‍රම දෙකක් සඳහා අවශ්‍ය වාලක (motors) සංඛ්‍යාව සවිකර නොතිබුණු අතර ඉහළ ජල ටැංකි දෙකක ජල කාන්දු වර්ධනය වී තිබුණි.

ඇහවීම

- (අ) ව්‍යාපෘති කාර්යයන් විධිමත්ව ඉදිකර ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රම ප්‍රජා මූල සංවිධානවලට භාර නොදීම හේතුවෙන් ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රමවල සම්පූර්ණ ප්‍රතිලාභ අත්කර ගැනීමට ප්‍රතිලාභීන්ට නොහැකි වී තිබුණි.
- (ආ) සැලසුම් නොකිරීම හා ප්‍රගතිය හා ප්‍රශ්න සමාලෝචනය කිරීම සඳහා මාසික ප්‍රගති රැස්වීම් නොපැවැත්වීම හේතුවෙන් අමතරව දරන ලද පිරිවැය ව්‍යාපෘතියට අනාර්ථික වියදමක් වී තිබුණි.

නිර්දේශය

ක්‍රියාත්මක කරන සෑම ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රමයක්ම පරිපූර්ණ ශක්‍යතා අධ්‍යයනයකින් පසු විධිමත්ව සැලසුම් කර ඉදිකිරීම් කාලය තුළදී ඵලදායීව අධීක්ෂණය කළ යුතු වීම. කොන්ත්‍රාත්කරුවන් තෝරා ගැනීමේදී දක්ෂ හා පලපුරුදු ආයතනවලට සීමා කළ යුතු අතර ඉදිකිරීම් අතරතුර කාර්යයන් ඵලදායීව හා නිරන්තරයෙන් අධීක්ෂණය කළ යුතු වීම.

නියෝජිතයන්ගේ ප්‍රතිචාර

- (අ) දිඹුලාගල ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශයේ යෝජනා ක්‍රම 6 ක පොම්පාගාර සඳහා අතිරේක පොම්පයක් සැපයීම මගින් ප්‍රසාරණය කරන ලදී.
- (ආ) ලංකා විදුලි බල මණ්ඩලය විසින් ට්‍රාන්ස්ෆෝමර් සවිකිරීම ප්‍රමාද කිරීම හේතුවෙන් යෝජනා ක්‍රමවලට විදුලි බලය සැපයීම ප්‍රමාද වී තිබුණි. යෝජනා ක්‍රමවල ජලනල ඵලිමේ කාර්යයන් ප්‍රජා මූල සංවිධාන විසින් සිදුකර තිබුණි. සාමාන්‍යයෙන් ජල පිටවීම් වැළඹී , ගේට්ටු වැළඹී, ආරක්ෂක සවිකිරීම් ආදිය ජල නල ඵලිමෙන් පසුව සහ යෝජනා ක්‍රම භාරදීමට පෙර කර තිබුණි. මැණික්වෙල, බොරවැව, සහ මණ්ඩලගිරියෙහි ක්‍රියාත්මක කරන ලද ජල සැපයුම් යෝජනාක්‍රම පිළිබඳ වාර්තාවේ, තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රශ්න නොව ප්‍රමාණ පිළිබඳ ප්‍රශ්න දක්වා ඇත.
- (ඇ) අදාල යෝජනාක්‍රම වල පොම්ප සවිකර ඇති අතර ජල කාන්දු අචන්වැඩියා කර ඇත.

3.4 ඉදිකිරීම් පිළිබඳ දුර්වල ප්‍රගතිය

නිරීක්ෂණය

ක්‍රියාකාරී සැලැස්මට අනුව, මාස 18ක් තුළ ව්‍යාපෘති නිමකර ප්‍රජා මූල සංවිධානවලට භාර දිය යුතුය. ව්‍යාපෘති 6 ක් එනම් නියැදියෙන් සියයට 21 ක් ඉලක්කගත කාල පරිච්ඡේදය තුළ නිමකර නොතිබුණි. තවද සම්පූර්ණ කළ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමට මාස 36 කට වැඩි කාලයක් ගතවී තිබුණි.

එක් එක් වැඩ බිමේ භෞතික ලක්ෂණයන් අධ්‍යයනය කිරීමෙන් තොරව සියලුම ව්‍යාපෘති සඳහා සමස්ත ඉදිකිරීම් කාලපරිච්ඡේදයක් යොදාගෙන තිබීම හේතුවෙන් ඉදිකිරීම්වල දීර්ඝ ප්‍රමාදයන් ඇති වී තිබුණි.

ඇහවීම

ඉහත නිරීක්ෂණ හා දුර්වල ප්‍රගති සමාලෝචනය හේතුවෙන් ප්‍රතිලාභීන් යෝජනා ක්‍රම පිළිබඳ විශ්වාසය අත්හැර ගැනීමට යොමු වී තිබුණි.

නිර්දේශය

විධිමත් සැලසුම් කිරීම, සංවිධානය හා ව්‍යාපෘති කාර්යයන් සම්බන්ධීකරණය මගින් ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘති නියමිත වේලාවට නිම කිරීමට හා පිහිටීම පදනම් කරගෙන එක් එක් යෝජනා ක්‍රමය සඳහා වෙනම කාල රාමුවක් නියම කිරීමට සහ නිම කෙරුණු වැඩවල තත්ත්වය ඇතුළත්ව ඉදිකිරීම් පිළිබඳ නිරන්තරව ප්‍රගති සමාලෝචනය කිරීම.

නියෝජිතයන්ගේ ප්‍රතිචාර

“ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම අනුව එක් එක් ව්‍යාපෘතිය මාස 18ක් ඇතුළත නිම කර ප්‍රජා මූල සංවිධාන වලට භාරදිය යුතුය. ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ 4 වන ව්‍යාපෘතියේ ජල සැපයුම් යෝජනාක්‍රම ඉදිකිරීම ප්‍රජා මූල සංවිධාන විසින් සිදුකරන ලදී. පහත දැක්වෙන කරුණුවලින් එකක් හෝ කිහිපයක් හේතුවෙන් යෝජනා ක්‍රමවල ඉදිකිරීම් වැඩ නියමිත කාලයට සිදු කිරීමට නොහැකි විය.

- (අ) ප්‍රජා ආයතනවල (මුදල් හා ශ්‍රමය) නියමිත වේලාවට ප්‍රජාව විසින් නොසැපයීම
- (ආ) විදුලි සම්බන්ධතාවය ලබාගැනීමේ දී සිදු වූ ප්‍රමාදය
- (ඇ) වගාවන් සිදුකරන කාලය (යල හා මහ කන්නය) තුළදී ඉදිකිරීම් වැඩ අතරමග නතර කිරීම.
- (ඈ) අහිතකර කාලගුණ තත්ත්වයන් ”

3.5. විවිධ ගාස්තු අයකිරීම් යොදා ගැනීම

නිරීක්ෂණය

- (අ) එකම ව්‍යාපෘතියක් යටතේ ක්‍රියාත්මක කරන ලද විවිධ ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රමවල ප්‍රතිලාභීන්ගෙන් විවිධ ගාස්තු අය කර තිබුණි.
- (ආ) ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලයේ පිරිසිදු කරන ජලය සඳහා ගාස්තු සමග සැසඳීමේ දී මෙම යෝජනා ක්‍රමවල ප්‍රතිලාභීන්ගෙන් අයකිරීම්වල විචලනයන් පැවතීම.(ඇමුණුම 03)

ඇහවීම

- (අ) ජල ගාස්තු ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලයේ ගාස්තුවලට වඩා වැඩිවීම හේතුවෙන් ගම්වැසියන් මණ්ඩලයේ ජල සම්බන්ධ කරා යාමට පෙළඹීම.
- (ආ) ගාස්තුවල විෂමතාවයන් ප්‍රතිලාභීන්ගේ විරෝධයට හේතු වීම.

නිර්දේශය

තථ්‍ය පිරිවැය සැලකිල්ලට ගැනීම මගින් රජයේ හෝ ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලයේ ප්‍රතිපත්තිවලට අනුකූලව සියලුම සංශෝධන පිළිබඳ කටයුතු කිරීමට ස්වාධීන නියාමන ඒකකයක් ස්ථාපිත කිරීම. ගාස්තු අයකිරීම් පිළිබඳ කරුණු ජාතික ප්‍රතිපත්තියට අනුකූලව ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වීම.

නියෝජිතයන්ගේ ප්‍රතිචාර

“එක් එක් ප්‍රජා මූල සංවිධාන විසින් යෝජනා ක්‍රමයක ගාස්තු අයකිරීම් තීරණය කරනු ලැබේ. (මෙහෙයුම් හා නඩත්තු පිරිවැය සහ එහි ප්‍රතිස්ථාපිත පිරිවැය පදනමව)එබැවින් යෝජනා ක්‍රමවල අයකිරීම් එක් යෝජනා ක්‍රමයකින් තවත් යෝජනා ක්‍රමයකට වෙනස් වන අතර එය ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලයේ ගාස්තු ක්‍රමයට අනුකූල වීම අවශ්‍ය නොවේ.”

3.6. ඉලක්ක ඉටුකර නොගැනීම

නිරීක්ෂණය

ව්‍යාපෘති කටයුතු අවසන් වීමෙන් පසු දිඹුලාගල ,වැලිකන්ද, ලංකාපුර හා මැදිරිගිරිය ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශවල ජල සම්බන්ධ සංඛ්‍යාව සැලකිය යුතු සංඛ්‍යාවකින් වැඩි කිරීමට ඉලක්ක කර තිබුණි. කෙසේ වුවද සැලසුම් අදියරේදී හා ව්‍යාපෘති කාර්යන්වල නිරත වූ නිලධාරීන්ගේ අකාර්යක්ෂමතාවය හා එලදායීත්වය නොමැතිවීම හේතුවෙන් ඉලක්ක ඉටුකර ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි. ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශ 4 ක ක්‍රියාත්මක කරන ලද යෝජනා ක්‍රම 28 ක් සඳහා ඉලක්කයෙන් ඉටුකර ගැනීම සියයට 42.8 ක් වී තිබුණි. (ඇමුණුම 4)

ඇහවීම

පහළ මට්ටමක කාර්යක්ෂමතාවය ඒකක පිරිවැය වැඩිවීමට සහ විශාල ප්‍රාග්ධන ආයෝජනයට හේතු වේ.

නිර්දේශය

ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර ඉලක්ක කණ්ඩායම් වල තථ්‍ය අවශ්‍යතා තක්සේරු කිරීම හා ව්‍යාපෘතිවල ප්‍රගතිය ක්‍රමානුකූල පදනමකට පවත්වා ගැනීම.

නියෝජිතයන්ගේ ප්‍රතිචාර

“ග්‍රාම සේවා වසමේ මුළු පවුල් සංඛ්‍යාව සැලකිල්ලට ගැනීමෙන් පසු අදාළ ග්‍රාම සේවා වසම සඳහා ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රමය සැලසුම් කරන ලදී. සාමාන්‍යයෙන් ජනතා අයිතියට පවරන ලද දිනයේ සිට සම්පූර්ණ ආවරණය කිරීම සපුරා ගැනීමේ දී කාල ප්‍රමාණය වේ.”

ඇමුණුම 04 හි සඳහන් කර ඇති ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රම 06 මෙම විගණන වාර්තාව සකස් කරන අවස්ථාව වන විට පැවරුම් කර නොතිබුණි. එම අවස්ථාව වන විට අනිකුත් යෝජනා ක්‍රම වලද සීමිත සංඛ්‍යාවක සම්බන්ධනයන් පමණක් දී තිබුණි. දැනට (2013 මාර්තු 31 දිනට) යෝජනා ක්‍රම වල සමුච්චිත සම්බන්ධන සංඛ්‍යාව ඇමුණුම 4 හි සඳහන් පරිදි 4525කි”

3.7 ආදායම් - නොලබන ජල ගාස්තු

නිරීක්ෂණය

ආදායම් නොලබන ජලය ප්‍රමාණය අඩුකර ගැනීම සඳහා නීති විරෝධී සම්බන්ධන හා කාන්දුවීම් අවම කිරීම කළ යුතු අතර එය රටෙහි ජල සැපයුම් අංශයේ ප්‍රධාන අරමුණුවලින් එකක් වේ. කෙසේ වෙතත් ව්‍යාපෘතියේ ආදායම් නොලබන ජල ප්‍රමාණය ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලයේ ආදායම් නොලබන ජල ප්‍රමාණයට වඩා අඩුය. පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කයේ ව්‍යාපෘති 9 ක ආදායම් නොලබන ජල ප්‍රතිශතය සියයට 1.6 සිට සියයට 16.2 ක පරාසයක පැවතුණ ද ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලයේ පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කයේ ආදායම් නොලබන ජල ප්‍රතිශතය සියයට 17.5 ක පැවතුණි.

ඇඟවීම

ආදායම් නොලබන ජලයට අදාළව ව්‍යාපෘතියේ කාර්යක්ෂමතාවය හා ඵලදායිතාවය හේතුවෙන් ඒකක පිරිවැය අඩු වේ. මෙය ප්‍රජා ජල සැපයුම් යෝජනා වල ආර්ථික බව වැඩි කරන අතර එයින් ප්‍රජා මූල සංවිධාන වල තිරසාරත්වය වැඩි කිරීමද සිදු කෙරේ.

නිර්දේශය

අවම මට්ටම දක්වා ආදායම් නොලබන ජලය තවදුරටත් අඩුකිරීමට සහ එම මට්ටම පවත්වා ගැනීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම.

නියෝජිතයන්ගේ ප්‍රතිචාර

නියෝජිතයන්ගේ ප්‍රතිචාර ලබා දී නොතිබුණි.

3.8. ව්‍යාපෘති කළමනාකරණය

නිරීක්ෂණය

ප්‍රජා මූල සංවිධාන ඵලදායීව ක්‍රියාත්මක කිරීම තහවුරු කරගැනීම සඳහා ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය විසින් මනා සංවිධාන ව්‍යුහයක් වර්ධනය කළ යුතුය. නිලධාරීන් සහ ගම්වැසියන් සමග පවත්වන ලද සම්මුඛ සාකච්ඡා පදනම් කරගෙන පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) ප්‍රජා මූල සංවිධාන සඳහා සුදුසු නිලධාරීන් තෝරාගෙන නොතිබුණි.
- (ආ) මූල්‍ය පාලන ක්‍රම පිළිබඳව විධිමත් හඳුන්වා දීමක් කර නොතිබුණි.
- (ඇ) වාර්ෂිකව විගණනයක් සිදුකර නොතිබුණි.
- (ඈ) තාක්ෂණ ගැටළු නොසලකා හැර තිබුණි.
- (ඉ) පලපුරුදු නිලධාරීන් වෙනුවට ප්‍රජා මූල සංවිධාන සඳහා බඳවා ගන්නා ලද නව නිලධාරීන්ට පවත්වන ලද පුහුණු වැඩසටහන් ප්‍රමාණවත් නොවූ අතර ක්‍රමානුකූල ද වී නොතිබුණි.
- (ඊ) ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය , ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය, ප්‍රාදේශීය සහ ආදි අදාළ බලධාරීන් විසින් ප්‍රජා මූල සංවිධානවල කටයුතු අධීක්ෂණය කර නොතිබුණි.

ඇඟවීම

යෝජනාක්‍රම වල කල්පැවැත්මට අසංවිධාන තත්ත්වයන් අහිතකර ලෙස බලපානු ඇත.

නිර්දේශය

පහත නිර්දේශයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) ප්‍රජා මූල සංවිධානවල කටයුතු පිළිබඳව ක්‍රමානුකූල අධීක්ෂණය සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම.
- (ආ) සුදුසු හා කැපවෙන නිලධාරීන් තෝරාපත්වන ආකාරයට ප්‍රජා මූල සංවිධානවලට නිලධාරීන් තෝරා ගැනීමේ පටිපාටිය ප්‍රති සංවිධානය කිරීම.
- (ඇ) මූල්‍ය පටිපාටි හඳුන්වාදීම , ක්‍රියාත්මක කිරීම හා වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය කිරීම.

නියෝජිතායතන ප්‍රතිචාර

(අ) “ප්‍රජාව විසින් සහභාගීත්ව නියෝජිත ක්‍රමය යොදාගනිමින් ප්‍රජා මූල සංවිධානවල නිලධාරීන් තෝරා ගෙන තිබුණි.

(ආ) අදාළ ප්‍රජා මූල සංවිධාන නිලධාරීන්ට පහත දැක්වෙන පුහුණු ලබා දී තිබුණි.

- i. පොත් තැබීම පිළිබඳ දින දෙකක පුහුණුව
- ii. ඉදිකිරීම් අදියරේදී මූල්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ දින දෙකක පුහුණුව

පොත් පවත්වා ගැනීම සඳහා ප්‍රජා මූල සංවිධාන නිලධාරීන්ට හවුල්කරු සංවිධානවල නිලධාරීන් විසින්ද සහාය වේ. දිස්ත්‍රික් ගණකාධිකාරී විසින් ප්‍රජා මූල සංවිධානවල ගිණුම් වරින්වර පරීක්ෂාකර අවශ්‍ය උපදෙස් ලබාදෙනු ලැබේ.

(ඇ) ව්‍යාපෘති කාලපරිච්ඡේදය තුළ ගිණුම් විගණනය කර ඇත. ඉන්පසු ප්‍රජා මූල සංවිධාන විසින් වාර්ෂික විගණනය කරනු ලැබේ.

(ඈ) තාක්ෂණික ගැටලු යොමුකර විසඳන ලදී. පරිපාටිමය ප්‍රමාදයන් හේතුවෙන් ගැටලු සඳහා යොමු කිරීමේ ප්‍රමාදයන් ඇති වූ අවස්ථා විය.

(ඉ) ව්‍යාපෘති සැලසුම්කරණය, ඉදිකිරීම් සහ මෙහෙයුම් හා කළමනාකරණය සඳහා අවශ්‍ය පුහුණුව ව්‍යාපෘතියේ පුහුණු කිරීම් නිලධාරී විසින් ප්‍රජා මූල සංවිධානවලට ලබා දෙන ලදී.

(ඊ) ආසියානු සංවර්ධන බැංකු ව්‍යාපෘති 4 යටතේ අනුරාධපුරය හා පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කවල ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 225 ක ග්‍රාමීය ජල සැපයුම් හා සනීපාරක්ෂණ කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකයේ කාර්ය මණ්ඩලය, අනුරාධපුරය හා පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික් දෙකෙහි ප්‍රධාන ඉංජිනේරු විසින් මූලිකත්වය දරන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ඒකකයේ කාර්ය මණ්ඩලය සහ ජල සැපයුම් ඉංජිනේරුවරුන් , ව්‍යාපෘති සහාය ඒකක 7 ක ඉංජිනේරු සහායක හා ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරීන් සහ හවුල්කරු සංවිධානවල කාර්ය මණ්ඩලය ඇතුළත්ව අධීක්ෂණ සැලැස්ම සකස්කර ඇත.

04. විගණන නිගමනය

ප්‍රජා මූල ග්‍රාමීය ජල සම්පාදන යෝජනා ක්‍රම වලින්, එම ප්‍රදේශවල ප්‍රජාවට ජලය ලබාදීමේ දී ආර්ථිකවත්, කාර්යක්ෂමවත්, ඵලදායීවත් හා පරිසරයට හිතකරවන අයුරින් ප්‍රමාණවත් පරිදි සිදුකෙරෙන ලෙසට ඉතිරි ව්‍යාපෘති කාලය තුළ ඉටු කිරීමට ව්‍යාපෘතියේ ඇති කළ යුතු සංශෝධනයන් පිළිබඳව සලකා බැලීම සඳහා ජාතික ජල සම්පාදන සහ ජලාපවහන මණ්ඩලයේ ප්‍රජා මූල සංවිධාන පිළිබඳ විගණනයක් කිරීමට විගණකාධිපති දෙපාර්තමේන්තුව භාර ගන්නා ලදී. ඒ අනුව විශේෂයෙන් අප විසින් පහත සඳහන් සොයා ගැනීම් කරන ලදී.

- (අ) අපේක්ෂිත ප්‍රමාණයට ජලය ලබා ගැනීමට නොහැකි වීමෙන් ව්‍යාපෘතිය සැලසුම් කිරීමේ අකාර්යක්ෂමතාවය හා අපේක්ෂිත මට්ටමට ව්‍යාපෘතියේ තිරසාරත්වය පවත්වාගෙන නොතිබුණි.
- (ආ) ජලයේ තත්ත්වය අවශ්‍ය ප්‍රමිතීන්ට අනුරූප නොවන බැවින් දුර්වල කළමනාකරණය හේතුවෙන් ප්‍රජාවගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වයට අහිතකරවීමට ඉඩ ප්‍රස්ථා තිබීම.
- (ඇ) එක් විශාල ජල යෝජනා ක්‍රමයක් අත්හැර තිබුණු බැවින් මෙම ප්‍රජා මූල සංවිධාන සංවර්ධනය සඳහා කරන ලද විශාල ආයෝජනයෙන් සහ ප්‍රජා මූල සංවිධාන වල සම්බන්ධිත පිරිවැයෙන් අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ අත් නොවීම.
- (ඈ) තවදුරටත් ව්‍යාපෘති සඳහා අනාර්ථික බලපෑම් එකතු වීමෙන් ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් අතිරේක පිරිවැයක් දරා තිබුණි.
- (ඉ) පිරිසිදු නොකරන ලද ජලය ප්‍රජාවට සැපයීමෙන් ප්‍රජාව අතර ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලයේ විශ්වාසය කෙරෙහි බලපෑමක් ඇති වී තිබුණි.
- (ඊ) ව්‍යාපෘතියේ කාර්යයන් කෙරෙහි අදාල බලධාරීන් විසින් ප්‍රමාණවත් මහපෙන්වීම් හා අධීක්ෂණය කර නොතිබුණි.
- (උ) බොහෝ අවස්ථාවල දී ප්‍රජා මූල සංවිධාන ක්‍රියාත්මක වීම සඳහා යටිතල පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවීම නිසා ප්‍රජාවට දීර්ඝකාලීනව ප්‍රතිලාභ ලබාදීමේදී බලපෑමක් ඇතිවිය.
- (ඌ) ශක්තිමත් ප්‍රජා මූල සංවිධාන නොමැතිවීම නිසා මූල්‍ය හා පරිපාලන කටයුතු සම්බන්ධයෙන් පොත් හා වාර්තා පවත්වා ගැනීමේ දුර්වලතාවය, මූල්‍ය පාලන ක්‍රම ක්‍රියාත්මක නොකිරීම, තාක්ෂණික පැතිකඩ කෙරෙහි අසතුටුදායක අවධානය වැනි කරුණු ව්‍යාපෘතියේ කාර්යක්ෂම බව, ඵලදායී බව හා ආර්ථිකභාවයට බලපා තිබුණි.
- (එ) ජල යෝජනා ක්‍රමවල ආරම්භක සැලසුම් දුර්වලතාවය හා ශක්‍යතා අධ්‍යයනයන්ගේ දුර්වලතාවය ව්‍යාපෘතියේ පවත්නා තත්ත්වය කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇතිකර තිබුණි.
- (ඒ) ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය සමඟ සැසඳීමේ දී යෝජනා ක්‍රම පිළිබඳ හිතකර කරුණු වන්නේ නිෂ්පාදන පිරිවැය අඩුවීම හා ආදායම් නොලබන ජලයේ ප්‍රතිශතය අවම වීම.

"අ" පරිශීෂ්ටය - විගණන නිර්ණායකය

<u>අරමුණු</u>	<u>විගණන නිර්ණායකය</u>
1. අපේක්ෂිත පරිදි අදාළ ප්‍රදේශවල පානීය ජල සැපයුම ප්‍රමාණවත්ද සහ ගුණාත්මක අවශ්‍යතාවයන්ට ගැලපේද යන්න තක්සේරු කිරීමට	<ul style="list-style-type: none"> ➤ පානීය ජලය සැපයීම සම්බන්ධයෙන් ජාතික ජල ප්‍රතිපත්ති ➤ අපේක්ෂිත අවශ්‍යතාවය - නලජල සම්බන්ධන සංඛ්‍යාව (ශක්‍යතා වාර්තාව) තථ්‍ය ඉටුකර ගැනීම සමඟ සැසඳීම. ➤ ජල ගුණාත්මක තත්ත්වය ජල ගුණාත්මක වාර්තාවලට අනුව අපේක්ෂිත අවශ්‍ය තත්ත්වය
2. අවම පිරිවැයකට පිරිසිදු පානීය ජලය නිෂ්පාදනයට හා සාධාරණ මිලකට පාරිභෝගිකයන්ට සැපයීමට ප්‍රජා මූල සංවිධාන ව්‍යුහයට හැකිවූයේද යන්න තහවුරු කර ගැනීම.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ පිරිවැය සැසඳීම <ul style="list-style-type: none"> • ජා.ජ.ස.ජ.ම.කලාපය සමඟ • දිස්ත්‍රික්ක ප්‍රජා මූල සංවිධාන සමඟ ➤ ආදායම් නොලබන ජලය (NRW) ➤ වෙනත් ප්‍රජා මූල සංවිධාන සමඟ ගාස්තු අයකිරීම් සැසඳීම
3. නිෂ්පාදනය කිරීමට සැලසුම් කරන ලද පිරිසිදු ජල ප්‍රමාණය අදාළ ප්‍රජාවගේ අනාගත අවශ්‍යතාවන්ට ප්‍රමාණවත්වේද යන්න තක්සේරු කිරීම.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ශක්‍යතා වාර්තාව ➤ අපේක්ෂිත ජල සම්පත් ධාරිතාවය මුළු කාලය තුළ ➤ අපේක්ෂිත ජල ටැංකි සංඛ්‍යාව සහ බෙදාහැරීම් ක්‍රමයේ ධාරිතාවය ➤ සමීක්ෂණ අනුව ප්‍රතිලාභීන්ගේ අපේක්ෂාවන්
4. පවත්නා පාලන ක්‍රම, පරිපාටි හා සංවිධාන ව්‍යුහය ඇතුළත ප්‍රජාවට අඛණ්ඩව ජලය සැපයීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රජා මූල සංවිධානවල තීරණාත්මක තීරණය කිරීම	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය සහ ප්‍රාදේශීය සභා සමඟ වන අවබෝධතා ගිවිසුමේ කොන්දේසි වේ. ➤ අපේක්ෂිත මූල්‍ය පාලන හා පරිපාලන පටිපාටි ➤ අපේක්ෂිත වාර්තාකරණ ආකෘතිය හා වාර්තාකරණය ➤ අපේක්ෂිත ප්‍රගති වාර්තාකරණය (මාසික හා සංසද) ➤ ප්‍රජා මූල සංවිධානවල වාර්ෂික මහ සභා රැස්වීමේදී ගනු ලැබූ තීරණ
5. පරිසරය සහ ප්‍රජාව (පරිසරය හා සමාජ බලපෑම) කෙරෙහි ප්‍රජා මූල සංවිධාන වල ජල සැපයුම් යෝජනා ක්‍රම පිළිබඳ බලපෑම තක්සේරු කිරීම.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ප්‍රජාව විසින් යෝජනා ක්‍රමයේ අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල ➤ පාරිසරික තීරණාත්මක සම්බන්ධයෙන් අපේක්ෂාවන්

(ආ) පරිශීෂ්ටය

යොමුගත කරුණු

- i. ශ්‍රී ලංකා ජාතික ජල ප්‍රතිපත්තිය
- ii. ව්‍යාපෘති ඇගයීම් ලියවිල්ල
- iii. ව්‍යාපෘති ණය ගිවිසුම ණය අංකය - 1993
- iv. ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රගති වාර්තා

ජලය ප්‍රමාණවත් නොවීම හේතුවෙන් අසාර්ථක වූ ව්‍යාපෘති

ඇමුණුම 01

ප්‍රාදේශීය සභා ප්‍රදේශය	ක්‍රියාත්මක කළ ව්‍යාපෘති සංඛ්‍යාව	නියැදියක් ලෙස තෝරාගත් ව්‍යාපෘති සංඛ්‍යාව	අඩු අස්වැන්න හේතුවෙන් අසාර්ථක වූ ව්‍යාපෘති සංඛ්‍යාව	අසාර්ථක වූ ව්‍යාපෘති ප්‍රතිශතයක් ලෙස
දිඹුලාගල	11	08	06	
වැලිකන්ද	07	04	04	
මැදිරිගිරිය	04	04	01	
ලංකාපුර	06	04	00	
	28	20	11	* 55

ඇමුණුම

ප්‍රාදේශීය සභා ප්‍රදේශය	යෝජනා ක්‍රමය
දිඹුලාගල	i. රත්මල්තැන්න ii. පිඹුරත්තුව බටහිර iii. නිදන්වෙල iv. ඉහළ ඇල්ලෙවැව v. වීරලන්ද vi. කැකුලවෙල
වැලිකන්ද	i. නෙළුම් වැව ii. බෝ අත්ත iii. මැණික් වෙල iv. බොර වැව
මැදිරිගිරිය	i. මණ්ඩලගිරිය

ජලය ගුණාත්මක නොවීම නිසා අසාර්ථක වූ ව්‍යාපෘති

ඇමුණුම 02

ප්‍රාදේශීය සහ ප්‍රදේශය	ක්‍රියාත්මක කළ ව්‍යාපෘති සංඛ්‍යාව	නියැදියක් ලෙස තෝරාගත් ව්‍යාපෘති සංඛ්‍යාව	අඩු ගුණත්වය හේතුවෙන් සාර්ථක නොවූ ව්‍යාපෘති සංඛ්‍යාව	අසාර්ථක වූ ව්‍යාපෘති ප්‍රතිශතයක් ලෙස
දිඹුලාගල	11	08	03	
වැලිකන්ද	07	04	04	
මැදිරිගිරිය	04	04	02	
ලංකාපුර	06	04	00	
	<u>28</u>	<u>20</u>	<u>09</u>	* 45

ඇමුණුම

දිඹුලාගල	i. රත්මල්තැන්න ii. පිඹුරත්තුව බටහිර iii. ඉහළ ඇල්ලේ වැව
වැලිකන්ද	i. නෙළුම් වැව ii. බෝ අත්ත iii. මැණික් වෙල iv. බොර වැව
මැදිරිගිරිය	i. මණ්ඩලගිරිය ii. කුසුම් පොකුණ

පිරිපහදු ජල ගාස්තු අතර විචලනය

ඇමුණුම 3

වාහාපාතිය	ඒකක පිරිවැය		ස්ථාවර ගාස්තුව	ජල සම්පාදන මණ්ඩලය			
	රු.	රු.		ඒකක පිරිවැය	ස්ථාවර ගාස්තුව		
-----	-----	-----	-----	-----	-----		
	රු.	රු.		රු.	රු.		
වීරලන්ද	10.00	50					
මුනිසිරිගම	10.00	70	}				
වැලි ඇල	1-10	12.00		} 60	0-5	3	50
	11-25	15.00			6-10	7	65
	16-25	20.00			11-15	15	70
	>25	25.00			16-20	30	80
පන්සල් ගොඩැල්ල	1-10	8.00		} 50	21-25	50	100
	>10	12.00			26-30	75	200
					31-40	90	400
පල්පොත	1-10	10.00		} 50	41-50	105	850
	10-20	20.00			51-75	110	1,000
	20-30	30.00			>75	120	1,600
	30-40	40.00					
බොරවැව	1-10	5.00		} 50			
	11-15	10.00					
	16-20	15.00					
	>20	20.00					
නෙළුම් වැව	1-5	12.50	} 50				
	6-10	15.00					
	11-15	17.50					
මැණික්වෙල	0-10	10.00	} 50				
	11-15	15.00					
	>15	20.00					

ඉලක්ක කරා ලඟා නොවීම.

ඇමුණුම 4

ප්‍රාදේශීය සහ ප්‍රදේශය -----	අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාව -----	තථ්‍ය ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාව -----
1. දිඹුලාගල		
1. විජයබාපුර	300	181
2. රත්මල්තැන්න	150	115
3. පිඹුරත්තුව බටහිර	157	73
4. නිදන්වල	140	94
5. ඉහළ වැව	274	215
6. උල්පත් වැව	156	71
7. ඉහළ ඇල්ල වැව	332	316
8. වීරලන්ද	197	135
9. සදගලතැන්න	171	00
10. කන්දෙගම	300	00
11. කැකුලෙවෙල	264	00
2. වැලිකන්ද		
1. නෙළුමුව	210	147
2. මගුල්පොකුණ	180	18
3. බෝඅත්ත	175	92
4. මැණික්වෙල	206	51
5. බොරවැව	170	90
6. මුතුගල	169	00
7. සෙවණපිටිය	53	53
3. ලංකාපුර		
1. මුනිසිරිගම	476	200
2. පන්සල්ගොඩැල්ල	301	201
3. පටුනුගම	272	124
4. තල්පොත	202	157
5. තඹල	580	00
6. වැලිඇල	496	170
4. මැදිරිගිරිය		
1. කුසුම් පොකුණ	319	237
2. මන්ඩලගිරිය	200	176
3. ඇටඹඹය	225	126
4. යුදගනාව	<u>422</u>	<u>00</u>
එකතුව	<u>7097</u>	<u>3042</u>

